

Caixa Andorrana de la Seguretat Social -> "La Cass"

La regulació actual, que es va aprovar per consens entre les diferents forces polítiques, es compon de 259 articles, on les propostes del PS en matèria de seguretat social estan assolides majoritàriament.

Actualment a la Cass tenim Tres grans Branques:

- Branca General -> Prestacions Sanitàries i Econòmica per incapacitat temporal o baixa.
- Branca Jubilació -> Prestació econòmica un cop finalitza la vida laboral, més les pensions de reversió.
- Branca de Prestacions Familiars -> Prestacions socials a la família per fills a càrrec o per naixement.

El finançament d'aquestes branques és realitza via les aportacions o cotitzacions dels afiliats i la patronal (un 10% va a la Branca General i l'altre 10% a la Branca Jubilació) i via les aportacions pressupostaries del Govern. Per el que fa referència a la Branca Prestacions Familiars i les Pensions No Contributives, el finançament va a càrrec íntegrament de Govern.

Al sistema actual, l'hi faltaria una **4ta. Branca**, la de "**Prestació per Desocupació Involuntària**", des del PS ho estem defensant des de l'any 2001.

La **missió** principal de la Cass s'ha de basar en fer una **ferma defensa dels seus usuaris**, els afiliats, garantint de forma racional les prestacions que la normativa vigent estableix. Al mateix temps té les funcions de recaptació, finançador del sistema i de controlar el bon funcionament del sistema sota les directrius dels Ministeris de tutela (Salut i Finances).

Per garantir els **Drets dels afiliats**, caldria l'introducció d'un **sistema** o mecanisme eficient d'**Arbitratge** independent de defensa de l'assegurat. A aquest sistema d'arbitratge, qualsevol de les parts implicades hi hauria de poder derivar els conflictes.

Mesures a implantar a la Branca General per fer-la sostenible i justa socialment :

- 1) Implementar la figura del **metge de referència i/o metge tractant** per a tots els assegurats a la Cass.

La creació del Metge tractant o de referència, **conjuntament en potenciar les Xarxes de Salut i implantar l'Atenció Sanitària a Domicili**, aconseguiríem atendre correctament als pacients evitant els ingressos innecessaris a l'Hospital o als centres socio-sanitaris, i al mateix temps optimitzaríem i racionalitzem la despesa sanitària.

- 2) **Protocol·litzar tots els tractaments i malalties** així com treballar per **Guies Clíniques** generalment acceptades dintre de la medicina internacional.

Actualment tenim un pagament per actes sense cap mena de topall, o pagament per estada hospitalària sense cap mena de regulació que l'aplicació de les tarifes. Aquest sistema incentiva l'activitat i promou la sobre-utilització de recursos, que condueix a un increment inflacionista de la despesa que no respon a criteris de salut i no permet ser controlat per l'agent pagador que és la Cass. Així doncs, és proposaria un pagament per processos.

- 3) Crear un **Historial Mèdic o Expedient de Salut, o Historia Clínica Compartida** per cada afiliat, on aquesta historia clínica i de salut ha de ser **compartida** per tots els agents de la salut pública. Amb aquesta eina és pot controlar de forma efectiva el sistema, donat que evitariem proves duplicades i repetitives entre altres avantatges.
- 4) **Recepta Electrònica**. Facilita la prescripció i la dispensació de medicaments així com el control de l'ús adequat dels medicaments.
- 5) **Medicaments genèrics**, des de la Cass només reemborsar els medicaments genèrics, establint com a preu de reemborsament o de referència el preu del genèric.
- 6) **Visites a l'Especialista**, han d'estar **derivades per el Metge de Capçalera i a un únic especialista** per una mateixa patologia.

El pacient, si vol, ha de poder tenir una segona opinió finançada per la CASS d'un altre especialista.

- 7) En el cas de **Baixes per Accident de Treball o Malaltia professional** -> La Cass comença a pagar la prestació econòmica a partir del 1er dia. Per aquest tipus de baixes **l'empresa** hauria de fer-se càrrec **dels primers tres dies de baixa**, sigui quin sigui el fet causant de baixa per accident de treball o malaltia professional.

Aquest cost nou per l'empresa, relativament baix, pot ajudar a mitigar les declaracions fraudulentament de baixa per accident de treball, i al mateix temps faria que les empreses vetlessin més en el tema de seguretat e higiene en el treball.

Per tal de resoldre els possibles conflictes entre el treballador i l'empresa alhora de fer el part d'accident de treball, qualsevol de les parts hauria de poder-ho derivar a l'òrgan independent d'Arbitratge.

Al mateix temps com a mida dissuasiva, caldria contemplar-ho dintre del règim sancionador del Servei d'Inspecció de la Seguretat Social, és a dir, si davant d'una baixa és prova que realment hi ha hagut un accident de treball i no s'ha declarat com a tal, a l'empresa s'aplicaria un règim sancionador alt.

- 8) Actualització i **revisió de les tarifes** de les diferents **proves així com** revisar les tarifes dels **centres socio-sanitaris**.

Aquestes tarifes o preus de reemborsament han de ser lògics, òptims i similars als dels països veïns, on no es pot donar la casuística que una mateixa prova a Andorra sigui el doble o triple de cara que a un centre mèdic de Barcelona o de França.

- 9) **Baixes a temps Parcial,**

Caldria **implementar** "la Baixa a Temps Parcial", sobretot en patologies que poden ser beneficioses per sanar al pacient com son les depressions, les quimioteràpies i traumatologies. Per ser efectives aquestes baixes a temps parcial és necessària la conformitat per part de l'afiliat afectat, on en determinats casos sinó és així no pot ser beneficiós.

Branca Jubilació :

Tal com tenim el factor de conversió, implica que com a regla general amb 8 anys el jubilat recupera tot el capital aportat, la part empresa més la seva apart, on la seva esperança de vida probablement és més elevada.

Referent al valor de la pensió de jubilació, com a regla general vindria a ser de l'ordre del 50% dels últims salaris cotitzats en un promig d'uns 40 anys cotitzats, taxa de substitució del 50%.

Certament amb el factor de conversió de 8 anys **el sistema actual és generós**, però per una altra banda, les pensions amb valor absolut son molt baixes, taxa de substitució del 50%, on difícilment és pot mantenir el mateix ritme de vida que quant s'estava en actiu.

L'**envelliment de la població i l'allargament de l'esperança de vida** posa al sistema de pensions la problemàtica d'un major increment de la despesa, essent necessàries reformes que tendixin a moderar en la mida de lo possible el ritme de creixement de les mateixes pensions.

Aspectes irrenunciables per el PS:

- Garantir les pensions mínimes, de tal manera que almenys siguin el salari mínim vigent en el país si s'ha cotitzat 40 anys (actual sistema de Pensions Mínimes).
- No a la reducció de la taxa de substitució del 50%, ja que defensem un sistema públic i garantit per l'Estat, amb unes pensions dignes.

Mides a considerar :

- 1-** **Augmentar la cotització actual de la Branca Jubilació**, però de tal manera que ens doni una **taxa de substitució més alta del 50% i un factor de conversió també més alt** (actualment de 8 anys).

Si augmentem la taxa de substitució actual del 50%, garantiríem unes pensions més dignes, i donat que l'esperança de vida actual i probablement la futura estaria per sobre dels 85 anys, també caldria actualitzar el factor de conversió de 8 anys a un període més alt. Per poder portar a termes aquest dos punts importants, necessàriament el percentatge de cotització s'hauria d'augmentar quelcom i modificar lleugerament el preu de venda del punt.

- 2-** Establir un nou **sistema de cotització per trams de salari**,

Incrementar progressivament el valor de compra del punt de jubilació per franges salarials, de manera que a mesura que augmentin les franges, es comprin menys punts.

Exemple de valors de compra:

- Fins salari mig -> Preu compra amb una paritat 1.
- Entre 1 i 1,5 vegades el salari mig -> Preu de compra a una paritat 1,15
- Entre 1,5 i 2 vegades el salari mig -> Preu de compra a una paritat 1,30 .. /..

Si establim un major coeficient a pagar el punt per trams de cotització, aconseguiríem al mateix temps, un repartiment en benefici del sistema.

És adir, que el **preu de compra del punt anés en funció d'un escalat dintre del mateix salari**, de tal manera que a partir d'un nivell salarial tindriem diferents trams on s'incrementaria el valor de compra del punt per cada tram. D'aquesta manera s'està penalitzant la compra del punt per als salaris més alts amb un efecte distributiu al sistema, on encara que no tinguem topalls màxims, estariem topant la pensió per les rendes més altes.

Aquesta forma de compra de punts per trams de salari, ens dona com a resultat un augment del factor de conversió dels 8 anys que tenim actualment, d'aquesta manera aconseguim una major sostenibilitat del sistema de pensions.

3- No a la prolongació obligatòria de la vida laboral via l'increment de l'edat de jubilació; Ara be, si que estem d'acord en incentivar la prolongació voluntària més enllà de l'edat legal de jubilació, si l'afiliat no és vol jubilar als 65 anys.

4- Establir un període mínim d'edat i d'anys de cotització durant la vida laboral per tenir dret a la Pensió de Jubilació.

Haver complert els 65 anys i haver cotitzat 15 anys a la branca jubilació, per tenir dret a la pensió vitalícia. En el cas de no complir el període mínim de 15 anys cotitzats, és tindria dret al Capital de Jubilació sempre que s'hagi cotitzat un període mínim de 13 mesos.

5- Una sola classe de Jubilació.

Seria aconsellable en tenir **una sola classe de Jubilació**, on no te sentit una classe C i B en un sistema públic de pensions.

6- Pensions de Viduïtat : Modificar l'article 180 de la llei, de tal manera que es tingui en consideració tota la vida laborant de l'afiliat.

Actualment tenim una pèrdua del dret de percebre una pensió de viduïtat tot i haver cotitzat el difunt cònjuge més de 40 anys al sistema. La llei 17/2008 estableix que per cobrar la pensió de viduïtat, com a regla general, el difunt a d'haver cotitzat 60 mensualitat amb els darrers 6 anys a comptat només de forma immediata després del dia de la mort, sense tenir en compte que anteriorment tingui més temps cotitzat. Això afecta als col·lectius de pre-jubilats, afiliats que perden la feina en una edat avançada, treballadors per compte propi .....

Al mateix temps cal recordar que al Codi de Seguretat Social Europeu que va ratificar Andorra, s'estableix un període mínim de 15 anys cotitzats durant tota la vida laboral del difunt per poder revertir la pensió de viduïtat.

Branca Prestació Familiar :

Actualment hi ha dos modalitats o prestacions, és fa càrrec del finançament Govern via transferències periòdiques del pressupost general. Per accedir aquestes ajudes cal complir un requisit de període de cotització i uns requisits econòmics, tenim :

- Prestació per fills a càrrec : una pensió temporal del 10% del salari mínim per cada fill a càrrec a partir del 2on fill.
- Prestació per naixement o adopció: Una ajuda econòmica del 50% del salari mínim.

Des del PS considerem que cal mantenir-la i millorar les seves prestacions així com el seu accés.

Branca de Desocupació Involuntària :

Seria interessant crear una quarta branca, la de “**Desocupació Involuntària**”.

Vist que el sistema administratiu de gestió de la Cass està plenament implementat, semblaria lògic i a costos relativament baixos crear una 4ta. Branca independent i finançada via aportacions dels afiliats i de la patronal, per gestionar el servei i prestacions de Desocupació Involuntària.

Aquesta 4ta. Branca la gestionaria administrativament la Cass, però hauria de ser el Ministeri de Treball qui autoritzi i controli les prestacions.

Aspectes importants d'aquesta futura 4ta Branca:

- Seria una prestació contributiva que preveu un mecanisme regular de provisió de fons per al seu finançament, instant el principi de responsabilitat solidària via la cotització a la Cass del conjunt de treballadors i empresaris.
- Destinada principalment a compensar parcialment la pèrdua d'ingressos fruit de la pèrdua del lloc de treball.
- Seria aplicable als assalariats i a determinats agents de l'Administració.
- La gestió financera seria via la creació d'una quarta branca de la Cass totalment separada de les altres caixes.
- La gestió tècnica, seria a càrrec del Ministeri de Treball.
- La gestió financera, recaptatòria i pagaments de les prestacions, seria a càrrec de la Cass.

✓ **Proposta de Resolució de la Ponència :**

Que el nou Comitè Executiu del partit creï una Comissió de Treball específica integrada per membres del Grup Parlamentari, Membres de l'executiva i Afiliats, per tal d'analitzar i proposar les futures esmenes a introduir sobre la propera modificació de la Llei de la Cass, de tal manera que quedin garantits els diferents aspectes que detallem en aquesta ponència.

El Congrés va adoptar la resolució tal com havia estat plantejada pel ponent.